

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de leden van de vaste commissie Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

DATUM 19 OKTOBER 2021
KENMERK 2021/JN/Jvo/024
ONDERWERP Begrotingsbehandeling Economische Zaken en Klimaat (onderdeel Klimaat)

Geachte leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat,

Van 2 tot en met 4 november behandelt u de begroting Economische Zaken en Klimaat. FME, de ondernemersorganisatie voor de Nederlandse technologische industrie, vertegenwoordigt niet alleen de makers van energie-innovaties, maar ook de bedrijven die deze technologieën afnemen. Vanuit dit perspectief vragen wij bij de behandeling van deze begroting aandacht voor de volgende zaken:

1. Betaalbaarheid van de energietransitie: zorgen om stijgende energiekosten
2. Infrastructuur: energiebesparing, energieopslag en elektrificatie
3. Waterstof: investeer in Nederlandse elektrolyser-industrie

1. Betaalbaarheid van de energietransitie: zorgen om stijgende energiekosten

De energieprijzen zijn na de zomer zeer hard gestegen. De gasprijs is ruim verdubbeld en de elektriciteitsprijs is met een factor vier verhoogd. Het is begrijpelijk dat het kabinet heeft ingegrepen en een maatregelenpakket heeft gepresenteerd van € 2,7 miljard voor de burger en € 500 miljoen voor MKB bedrijven. Noodzakelijke investeringen voor energie-intensieve bedrijven die ook worstelen met de stijgende energieprijzen, zijn niet aangekondigd omdat dit wordt gezien als 'eigen verantwoordelijkheid' voor bedrijven zelf. FME maakt in deze brief echter onderscheid tussen de recente prijsstijgingen waar het kabinet nauwelijks invloed op heeft en de beleidsmatige keuzes voor de energietransitie waar het kabinet juist wel invloed op heeft. FME is groot voorstander van de energietransitie, maar het tempo waarmee energieprijzen nu toenemen zorgt weliswaar voor versnelling maar baart ons tevens ook grote zorgen. Door opeenstapeling van energiekosten staat het verdienvermogen - en daarmee de concurrentiepositie - van veel bedrijven sterk onder druk en wordt het moeilijk om überhaupt te investeren in de energietransitie.

- *FME bepleit dat de energietransitie zo kosteneffectief mogelijk plaatsvindt. De € 500 miljoen steun voor MKB bedrijven zien we als een eerste stap. FME dringt erop aan te onderzoeken of er meer noodzakelijk is en na te gaan of andere EU-landen hun industrie niet bevoordelen.*
- *FME pleit voor meer inzet op kosteneffectieve maatregelen zoals het sluiten van energiebesparingsconvenanten, grootschalige inzet van project 6-25¹ en €100 miljoen te reserveren voor investeringen in een Circulaire Economie.*

Indirecte Kosten Compensatie (IKC)

FME constateert dat de groep energie-intensieve bedrijven die internationaal opereren, momenteel acteren in een ongelijk speelveld. Het kabinet heeft voor 2022 € 82 miljoen gereserveerd voor de regeling Indirecte Kosten Compensatie (IKC-regeling). Helaas is dat niet voldoende. Er blijft een ongelijk speelveld tussen bedrijven in Nederland en ons omringende landen - en met name Duitsland. Het verdienvermogen en zelfs de continuïteit van energie intensieve bedrijven staat door de hoge energieprijzen zwaar onder

---

¹ Project 6-25 beoogt om door de versnelde toepassing van innovatieve technologie de CO2 emissies van de 300 meest energie-intensieve bedrijven in Nederland te verlagen. Zie ook: [Project 6-25 | FME](#)

druk, dit terwijl deze bedrijven zich de laatste jaren hebben ingezet om hun CO₂-reductie te realiseren. Zo heeft FME-lid Aldel geïnvesteerd in het elektrificeren van hun productieprocessen en willen ze door hun energieverbruik verder te flexibiliseren, investeren in een virtuele batterij om zodoende elektriciteit terug te leveren. Door de hoge energieprijzen is het bedrijf nu gedwongen hun productie af te schalen. Hoge energieprijzen en gebrek aan een goede IKC versterken elkaar. FME pleit daarom voor een goede IKC-regeling met:

1. Een gelijke CO₂-correctiefactor met Duitsland: De IKC-compensatie is afhankelijk van de CO₂-emissiefactor. Nederland rekent met een factor van 0,5 en Duitsland met 0,75. Hierdoor krijgt een soortgelijk Duits bedrijf een hogere IKC-compensatie dan een vergelijkbaar Nederlands bedrijf.
2. Pas een 'supercap' toe: Met de zogenaamde 'supercap'-regeling, oftewel de 'gross added value'-regeling, kunnen bedrijven met het hoogste risico op 'carbon leakage' de indirecte kosten terugbetaald krijgen tot 1,5% van hun bruto toegevoegde waarde.
3. Reken met actuele CO₂ prijzen: Bedrijven missen ruim 50% compensatie omdat de hoogte van de IKC wordt berekend op basis van een CO₂-prijs van € 23 per ton CO₂ met als peildatum 2019. De CO₂ ETS prijzen liggen nu boven de € 60 per ton. Wij bepleiten de toepassing van een actuele CO₂-prijs als het gaat om de compensatie voor de referentiejaar 2021 en later.
4. Voorschotregeling: Om de acute nood bij sommige bedrijven te lenigen, verzoeken wij om een voorschotregeling voor het referentiejaar 2021 en mogelijk 2022. In het verleden is dit ook gebeurd bij een bedrijf waar een faillissement dreigde en hiermee kon worden voorkomen.
5. Langdurige zekerheid: Bied meerjarige zekerheid, dit maakt meer investeringen door de sector mogelijk en draagt bij aan de innovatiekracht, werkgelegenheid en welvaart in Nederland.

ODE-heffing

De Opslag Duurzame Energie (ODE) is sinds 2019 met € 1 miljard sterk gestegen. De ODE komt in 2022 uit op € 2,69 miljard. Hierdoor nemen de energiekosten voor alle bedrijven nog steeds niet af, maar toe in combinatie met de sterk gestegen ETS-prijs, de nationale CO₂-heffing en de enorme stijging van de energiekosten. Op korte termijn dient de ODE-heffing te worden verlaagd en zo te worden aangepast zodat ontwikkelingen zoals elektrificatie hiermee worden gestimuleerd. Daarnaast vindt FME dat op de langere termijn de ODE-heffing via de algemene middelen moet worden gefinancierd, aangezien de energietransitie van nationaal belang is en het daardoor niet wenselijk is om deze te financieren met behulp van een complexe doelheffing, zoals de ODE.

- FME pleit er voor om de ODE-heffing te verlagen en de systematiek zo in te richten dat elektrificatie wordt gestimuleerd. Op de langere termijn, bij voorkeur vanaf 2023, stelt FME voor de ODE-heffing geheel te financieren uit de algemene middelen.

2. Infrastructuur: energiebesparing, energieopslag en elektrificatie

De infrastructuur is een kritische succesfactor voor de Nederlandse energietransitie. Met het tijdig aanleggen en transporten van duurzaam opgewekte energie staat of valt het hele klimaatbeleid. Hiervoor zijn tientallen miljarden euro's nodig tussen nu en 2030. De extra € 1,3 miljard die het kabinet aankondigt is een stap in de goede richting, maar er is grofweg drie keer meer nodig. Energiebesparing, energieopslag en elektrificatie hebben een grote invloed op onze toekomstige energie-infrastructuren en worden hierna kort besproken:

Energiebesparing

Bespaarde energie, hoeft niet te worden opgewekt. Daarmee zorgt energiebesparing voor extra capaciteit

op het elektriciteitsnet. Het is voor FME daarom onbegrijpelijk dat er geen vervolg komt op de succesvolle MJA- en MEE-convenanten. Zo hebben bedrijven van het MJA-deelconvenant Overige Industrie in de periode 2017-2020 gezamenlijk 2,5 keer meer energie bespaard dan de afgesproken doelstelling. Ook de subdoelen 'procesefficiency', 'ketenefficiency' en de 'inkoop van duurzame energie' zijn allemaal overtroffen. Voor de groep van ca. 1.200 bedrijven die meededen aan de MJA en MEE-convenanten is er nu geen gericht beleid meer m.b.t. energiebesparing.

De nieuwe Wet Energiebesparingsplicht met CO₂-reductie – als vervanger van de convenanten - wordt gekoppeld aan de Omgevingswet en zal pas in 2023 in werking treden. FME verwacht dat de wet in de praktijk moeilijk uitvoerbaar is, minder CO₂-reductie oplevert en belangrijke nadelen kent. Zo is bijvoorbeeld een concern- en maatwerk aanpak niet mogelijk omdat in de Omgevingswet het begrip 'inrichting' vervalt. Daarnaast richt de wet zich uitsluitend op CO₂-reductie in plaats van CO₂-equivalenten. Ook de zogeheten scope 3 – zoals investeringen in circulariteit – worden niet meegerekend of gestimuleerd. Dit kan wel via een green deal energiebesparing waarbij bedrijven die meedoen ook gefaciliteerd worden.

- *FME pleit voor nieuwe afspraken met de voormalige MJA- en MEE bedrijven. Het doel van zo'n green deal is op effectieve en efficiënte wijze energie te besparen en CO₂ te reduceren en een combinatie te maken met de circulaire economie.*

Energieopslag

Op diverse plekken in Nederland loopt het elektriciteitsnet tegen haar capaciteitsgrenzen aan. Energieopslag kan dit probleem oplossen door duurzame energie op te slaan in tijden van overvloed en deze vervolgens in te zetten in tijden van tekorten. Dit zorgt voor meer balans op het elektriciteitsnet. Helaas wordt in de Nederlandse Elektriciteitswet onvoldoende rekening gehouden met energieopslag. Zo definieert de Elektriciteitswet twee doelgroepen: 'opwekkers' en 'verbruikers'. Energieopslag hoort bij geen van beide doelgroepen. Deze definitiekwestie verhindert de businesscase voor energieopslag. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de transporttarieven bij energieopslag. Transporttarieven zijn nu uitsluitend voor rekening van de verbruiker. Bij gebrek aan een tussencategorie 'opslag' wordt een batterij die oplaadt aan de groep verbruikers toegevoegd. De verbruikers betalen dus het volledige transporttarief over de opgeladen stroom.

Naast het feit dat er überhaupt een transporttarief moet worden betaald, hebben opslagbedrijven last van de piekbelastingscomponent van het transportafhankelijke verbruikertransporttarief (TAVT). De netbeheerder ziet het liefst een gelijkmatige belasting van het net, dus kortstondige hoge pieken in transportvermogen krijgen een extra hoog tarief. Maar de diensten die elektriciteitsopslag levert, gaan juist gepaard met kortstondige hoge vermogens om het elektriciteitsnet te ontlasten. De piekbelastingscomponent is daardoor een grote kostenpost die kan oplopen tot wel 60% van de operationele uitgaven voor opslagbedrijven. Ook voor kleinere installaties kan dit in de miljoenen euro's lopen. Conversie en opslag zijn onmisbaar bij de combinatie van duurzame energie en een stabiel elektriciteitsnet en dit moet niet bemoeilijkt maar gestimuleerd worden.

- *FME pleit daarom om een definitie voor energieopslag vast te leggen in de Elektriciteitswet en daarbij energieopslag vrij te stellen van transporttarieven en piekbelasting.*

Elektrificatie

Elektrificatie - zowel direct als indirect via waterstof - is een belangrijke weg om de Nederlandse industrie vergaand te verduurzamen. Het aanleggen van deze route gaat te traag. FME steunt daarom de oproep

van de Power-to-Industry coalitie² om de kansen die elektrificatie biedt te verzilveren. Om dit te laten slagen moet de overheid onder andere investeren in de infrastructuur en subsidies beschikbaar stellen. Dan kan de industrie de enorme potentie van elektrificatie waarmaken en ongeveer 4,2 Mton CO₂-reductie realiseren.

- *FME pleit voor de volgende acties: (1) Realiseer zo snel mogelijk minstens 30 TWH aan elektrificatie in de industrie, (2) Versterk de businesscase voor elektrificatie o.a. door aanpassingen in de SDE++ en (3) Realiseer tijdig de infrastructuur en voer innovatiebeleid uit*

3. Waterstof: investeer in Nederlandse elektrolyser-industrie

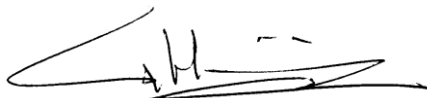
Waterstof kan dé groeimotor zijn voor een nieuwe economie. Nederland kan én moet internationaal een positie innemen als leverancier van elektrolyzers: de sleuteltechnologie voor productie van schone waterstof. Het ontbreekt aan een volwaardige Nederlandse industrie die elektrolyzers kan produceren. Het FME/TNO rapport “*Elektrolyzers: kansen voor de Nederlandse maakindustrie*” beveelt daarom aan een landelijk Elektrolyzers Makersplatform op te richten³. Hier nemen nu 45 bedrijven aan deel maar er is meer nodig. Enerzijds hebben we installateurs nodig van verschillende apparaten, alsook het onderhoud ervan. Anderzijds hebben we denkers en innovators nodig die dergelijke specifieke, nieuwe apparatuur goed, efficiënt en niet te duur kunnen ontwikkelen. Investeren in waterstof kan volgens CE Delft alleen al in Nederland 23.000 tot 41.000 banen opleveren en behoudt 66.000 banen in de chemische industrie⁴. Het gaat om banen voor de hele keten van mbo tot wo-niveau. Ook kan Nederland haar exportpositie verstevigen.

- *FME verzoekt het kabinet om vanuit het investeringsfonds een bedrag van maximaal € 2 miljard te alloceren voor het ontwikkelen van een programmatische aanpak waterstof.*
- *FME verzoekt de overheid daarvan € 100 miljoen te investeren in technologie ontwikkeling; track record via publieke infrastructuur, Connectie naar testen, validatie, versnelling technologie-ontwikkeling middels faciliteiten (EMP-NL, Faraday lab, Hydrohub, Fieldlab IE).*
- *FME verzoekt de elektrolyser-productie industrie toe te voegen aan het industriebeleid als belangrijke toekomstige sector.*

Afsluiting

Graag verzoeken wij u de voorliggende punten te betrekken bij de EZK-begrotingsbehandeling (onderdeel Klimaat). Mocht u naar aanleiding hiervan vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de Public Affairs adviseur van FME: Jeroen Neefs via jeroen.neefs@fme.nl, 06-53158493.

Met vriendelijke groet,

Geert Huizinga
Directeur Belangenbehartiging

---

² <https://www.fme.nl/fme-steunt-elektrificatie-oproep-aan-het-kabinet>

³ <https://www.fme.nl/fme-tno-rapport-water-elektrolyzers-productie-nederland>

⁴ https://ce.nl/wp-content/uploads/2021/03/CE_Delft_180015_Werk_door_groene_waterstof_DEF.pdf